

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ

750 – 480 π.Χ.

Αρχαϊκή εποχή ονομάζεται η ιστορική περίοδος από τα μέσα του 8^{ου} αιώνα π.Χ. μέχρι την πρώτη εικοσαετία του 5^{ου} αιώνα π.Χ.
(750-480 π.Χ.)

Η αρχαϊκή εποχή είναι η εποχή της **απαρχής** και της προετοιμασίας της εξέλιξης του ελληνικού κόσμου στους τομείς της οικονομίας, της πολιτικής και του πολιτισμού.

Στο τέλος της ομηρικής εποχής ξέσπασε μία μεγάλη οικονομικοκοινωνική κρίση, η οποία αντιμετωπίσθηκε από τα μέσα του 8^{ου} π.Χ. αιώνα, αφ' ενός στα πλαίσια των οργανωμένων **πόλεων-κρατών**, αφ' ετέρου με την **ίδρυση αποικιών**, που έμειναν στην ιστορία ως ο **δεύτερος ελληνικός αποικισμός**.

Ο 8^{ος} και ο 7^{ος} προ Χριστού αιώνας είναι η εποχή των μεγάλων πνευματικών και επιστημονικών αναζητήσεων και της διαμόρφωσης του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

Η Αρχαϊκή εποχή τελειώνει με την σύγκρουση των Ελλήνων και των Περσών, από την οποία οι Έλληνες βγήκαν νικητές και έτσι ενισχύθηκε η **εθνική τους συνείδηση**.

500 π.Χ.	Ιωνική επανάσταση (έως 494 π.Χ.)
490 π.Χ.	Καταστροφή Ερέτριας
490 π.Χ.	Μάχη του Μαραθώνα
480 π.Χ.	Ναυμαχία στο Αρτεμίσιο
480 π.Χ.	Θερμοπύλες – καταστροφή Αθήνας
480 π.Χ.	Ναυμαχία της Σαλαμίνας
479 π.Χ.	Μάχη στις Πλαταιές
479 π.Χ.	Ναυμαχία στη Μυκάλη

Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ-ΚΡΑΤΟΥΣ

Με τον όρο **πόλη-κράτος** εννοούμε τον **χώρο** και ταυτόχρονα την **οργανωμένη κοινότητα ανθρώπων** κάτω από μία **εξουσία**. Αυτό προϋποθέτει **κυριαρχία** σε συγκεκριμένο χώρο μίας πόλης ή μίας ευρύτερης περιοχής, όπως για παράδειγμα:

Αθήνα - - - - > **Αττική**

Σπάρτη - - - > **Λακωνία**

Θήβα - - - - - > **Βοιωτία**

Lake Kopais

EUBOEA

Aegean

Sea

Gulf of Corinth

KORINTH

MEGARA

SALAMIS

ATTIKA

BOEOTIA

Phyle

ATHENS

Piraeus

Chalkis

Eretria

Delium

Oropos

Tanagra

Oinophyta

THEBES

Leuktra

Thespieae

Plataea

Siphiae

★ Battle of Phyle

Dekelea

Marathon

Eleusis

Megara

Nisaea

Battle of Piraeus

★ Battle of Munychia

Phalerum

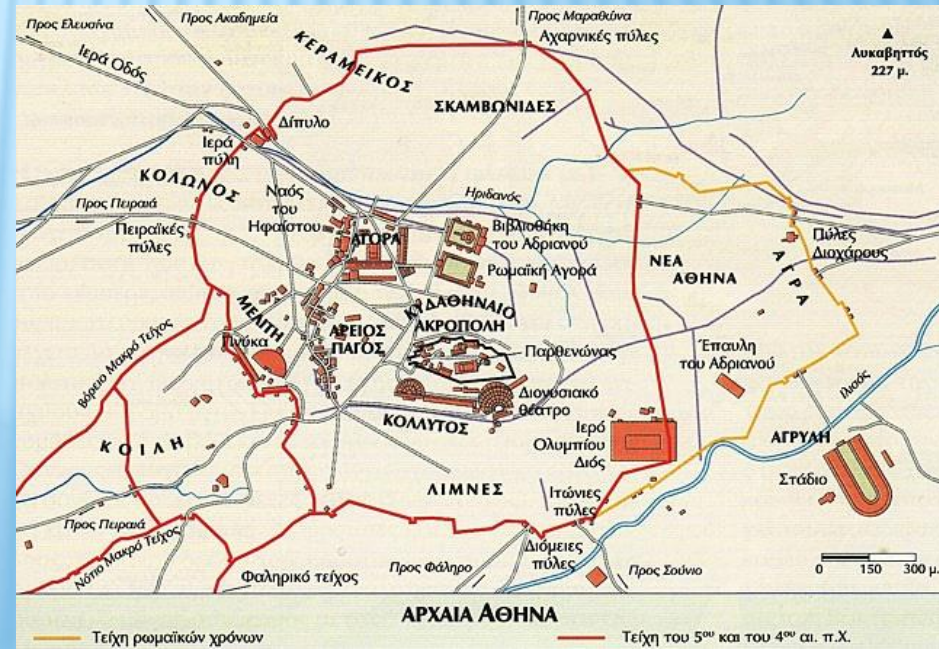

Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/Αρχαία_Σπάρτη

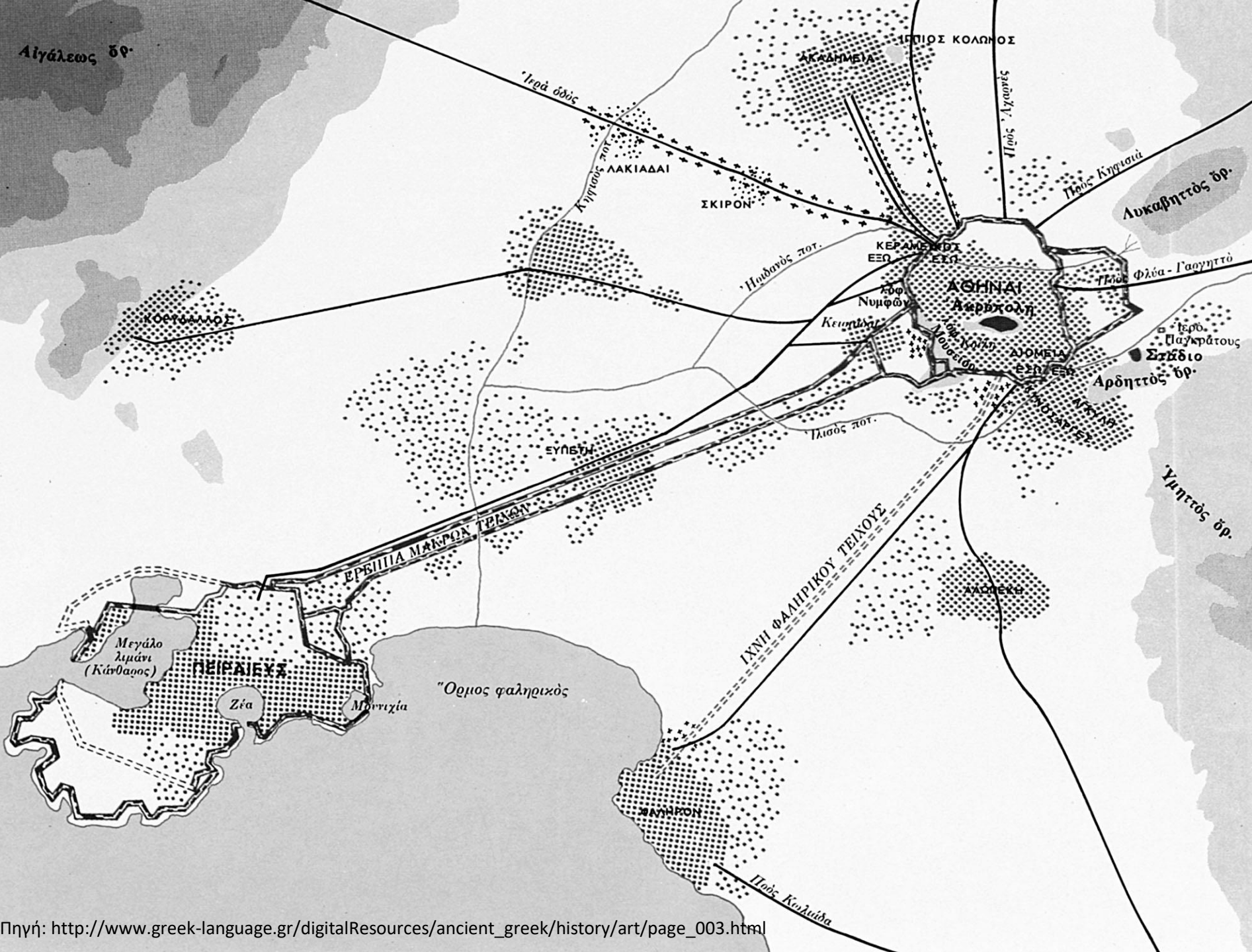
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΙΑΣ ΠΟΛΗΣ-ΚΡΑΤΟΥΣ

Η πόλη-κράτος αποτελούνταν από έναν **αστικό ιστό**, συνήθως **περιτειχισμένο**, δηλαδή περιβαλλόταν από τείχη, που ονομαζόταν **πόλις** ή **άστυ**, και μία ευρύτερη περιοχή γύρω από την πόλη, με καλλιεργήσιμες εκτάσεις και πολλούς μικρότερους οικισμούς, τις **κόμεις**, που ήταν η υπαίθριος χώρα.

Αιγάλεως 59°

Οι **κάτοικοι** της πόλης-κράτους, δηλαδή οι **πολίτες**, συμμετείχαν στα κοινά, και έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων.

Ο τρόπος άσκησης της **εξουσίας** και η **συμμετοχή** ή **μη** των πολιτών στην άσκηση της **εξουσίας** καθόριζαν το **πολίτευμα**.

Οι πολίτες είχαν τρεις βασικές επιδιώξεις, οι οποίες είναι και οι προϋποθέσεις ύπαρξης μίας πόλης-κράτους:

- την ελευθερία
- την αυτονομία
- την αυτάρκεια

Δηλαδή οι πολίτες **αγωνίζονται** για την **ανεξαρτησία** τους, **υπερασπίζονται** την **ελευθερία** τους, **συμβάλλουν** στη **διακυβέρνησή** τους **θεσπίζοντας** οι ίδιοι **νόμους** και **συμμετέχουν** στη **παραγωγή αγαθών** για την αυτάρκεια της πόλης.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ-ΚΡΑΤΟΥΣ

Η επιβίωση και η εξέλιξη της πόλης-κράτους ήταν συνδεδεμένη με τις τρεις βασικές **επιδιώξεις** των πολιτών της, την ελευθερία, την αυτονομία και την αυτάρκεια, οι οποίες όμως ήταν **τροχοπέδη** για την οργάνωση των Ελλήνων σε ένα **ενιαίο κράτος**. Αποτέλεσαν όμως την **κινητήριο δύναμη** των επιτευγμάτων της πολιτιστικής τους πορείας. Αυτό όμως οδήγησε σε έναν **πατριωτισμό τοπικού χαρακτήρα**. Με αυτόν τον τρόπο τονίζονταν οι **διαφορές** μεταξύ των Ελλήνων και είχε ως συνέπεια αφ' ενός πολλές **εμφύλιες συγκρούσεις**, αφ' ετέρου δεν διευκόλυνε **την ένωσή τους**.

Μελανόμορφος αττικός αμφορέας με παράσταση εμφύλιας σύγκρουσης στην Αρχαία Ελλάδα
Πηγή: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Amphora_phalanx_Staatliche_Antikensammlungen_1429.jpg

Οι άνθρωποι οργανώθηκαν σε πόλεις ήδη από την 4^η χιλιετία π.Χ. στη Μεσοποταμία. Σουμέριοι, Βαβυλώνιοι, Ασσύριοι ίδρυσαν τις πρώτες πόλεις στη χώρα του **Τίγρη** και του **Ευφράτη**: πόλεις όπως η Ουρ, η Βαβυλώνα, η Νινευή, η Ασσούα και η Ακκάδ. Σε καμία όμως από αυτές τις πόλεις δεν αναπτύχθηκε «πολιτική» δραστηριότητα από τους κατοίκους της, γιατί αποτελούσαν μέλη ενός μεγάλου κεντρικού κράτους. Μόνο στις ελληνικές πόλεις-κράτη οι έννοιες του **«πολίτη»** και της **«πολιτικής»** απέκτησαν υπόσταση και έγιναν πραγματικότητα. Θα μπορούσε κανείς να πει, ότι η **καινοτομία** της πόλης-κράτος στην Αρχαία Ελλάδα οδήγησε στα επιτεύγματα του ελληνικού πολιτισμού: η **δημοκρατία**, η **ποίηση**, το **θέατρο**, η **φιλοσοφία**, η **ρητορεία**, η **πολεοδομία** και η **επιστήμη** οφείλονται στις δραστηριότητες του πολίτη στα πλαίσια της πόλης-κράτους του.

